

Handläggare: Bosse Dannert
Telefon: 08-508 18 040

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2008-04-24

Motion (s) och (v) om en ny inriktning inom den sociala familjevården – fler svenska adoptioner

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

I en motion föreslår Tomas Rudin (s) och Jackie Nylander (v) att en ny inriktning inom familjevården behövs: ”Vi måste arbeta för fler svenska adoptioner”.

Forskningsrapporter har visat att många barn i familjehem far illa. En outnyttjad möjlighet är att ge barn, som omhändertas och placeras i familjehem, en större trygghet genom adoption.

Förvaltningen ser komplikationer men anser att det är bra att alternativet adoption uppmärksammas, belyses och utreds vidare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Bakgrund

I en motion till kommunfullmäktige framhåller socialdemokraterna och vänsterpartiet att en ny inriktning inom familjevården behövs: ”Vi måste arbeta för fler svenska adoptioner”. Kommunstyrelsen har sänt ut motionen på remiss till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Farsta.

Motionen i sammanfattning

Motionen utgår från rapporter som har visat att många barn i familjehem far illa och har sämre förutsättningar i livet än andra. Vårdens resultat bedöms inte vara tillräckligt bra. Familjehem ses av motionärerna som en bra korttidslösning. Nästan hälften av heldygnsplacerade barn blir dock kvar i vården efter tre år. Många av dessa kommer inte tillbaka till sina biologiska föräldrar utan blir kvar i vården tills de blivit 18 år.

I motionen framhålls adoption som en outnyttjad möjlighet att ge barn, som omhändertas och placeras i familjehem, en större trygghet. En jämförelse görs med England och USA där man oftare i stället adopterar barnen. I Sverige adopteras endast ett fåtal svenska barn per år. I motionen föreslås ”att nya riktlinjer för arbetet med familjehemsplacerade barn och svenska adoptioner tas fram för socialtjänsten och stadsdelarna inom Stockholms kommun, med tyngdvikten lagd vid barnens behov av en permanent familj för hela livet.”

Förvaltningens synpunkter och förslag

Lagstiftningen ger möjligheter att genomföra svenska adoptioner. I de fall barnen är boende i familjehem ställer rådande lagstiftning krav på att vissa förutsättningar ska vara uppfyllda för att en adoption ska kunna ske. Enligt gällande lag måste barn, föräldrar och familjehemsföräldrar vara överens om att detta är det bästa för barnet.

Fram till 1960-talet var antalet svenska adoptioner mycket stort. Orsaken var ofta de materiella förhållandena och attityden till barn, födda av ogifta föräldrar. Efter att sociala reformer genomförts, en bättre tillgång till preventivmedel och en möjlighet att få genomgå abort, minskade antalet svenska adoptioner drastiskt.

Adoption av barn som växer upp i familjehem har idag praktiskt taget upphört. Syftet med vården i familjehem har i stället kommit att präglas av viljan att återförena barn och föräldrar så snart det är möjligt. Förvaltningens erfarenheter visar att väldigt få föräldrar vill adoptera bort sina barn. Rekryteringen av

familjehem har därför inriktats på familjer som är öppna för att ta emot barn så länge de behöver bo i en annan familj och ha fortsatt kontakt med föräldrar och andra för barnet viktiga personer. Denna ordning har i viss mån inneburit att föräldrar vågat låta barnen placeras i familjehem utan att riskera att helt skiljas från sina barn.

Om barnen varit familjehemsplacerade i samma familjehem under tre år eller mer, ska socialnämnden överväga om vårdnaden av barnet skall överföras till familjehemmet. Överflyttning av vårdnaden kan sägas vara en mellanform mellan familjehemsplacering och adoption. Många familjehemsföräldrar känner sig dock tveksamma till att åta sig uppdraget som särskilt förordnade vårdnadshavare, främst beroende på att de förlorar det stöd och den handledning som de fått från placeringskommunen både då det gäller barnens behov, sina egna behov och föräldrarna. De känner sig övergivna i en kanske mycket svår omsorgssituation. Familjehemsplacerade barn har ofta en bakgrund som medför ett stort behov av stöd.

Insatserna för barnfamiljer

När föräldrar saknar tillräckliga möjligheter att sörja för en god fostran av sina barn ska socialtjänsten, i samarbete med hemmet, ge det stöd och skydd som barnet behöver. I första hand ska stödinsatser ges så att barnet kan vara kvar i hemmet. Om hänsyn till den unge motiverar det ska vård och fostran ges utanför det egna hemmet, oftast i ett familjehem. Under denna tid ska en levande och god kontakt med föräldrarna och närsläktverket upprätthållas.

Motionärerna framhåller att forskningsrapporter visat att många barn inte har det bra i sina familjehem. Förklaringen till detta är till en del den bristande kontinuiteten då barnet flyttas mellan olika hem. Många av dessa barn har dock haft en mycket svår tidig uppväxt. Brister i hemmet har medfört att barnen har svårigheter som inte upphör i och med att det placeras. Familjehemsföräldrar efterfrågar ofta stöd från den placerande kommunen.

Det är välbekant att brister har funnits i den tidigare fosterhemsvården. Den nuvarande familjehemsvården är inte problemfri. Brister finns i olika omfattning. Familjehemsvården behöver utvecklas så att uppföljningen och stödet till barnen och familjehemmen blir bättre. En fördel med familjehemsplacering, jämfört med adoption, är att samhället har insyn och kan flytta barnet när vården inte fungerar. Ännu viktigare är att insatserna för barnfamiljer utvecklas så att behovet av vård utanför hemmet kan upphöra eller minska.

Förslaget om fler svenska, inhemska adoptioner

Ett mindre antal barn lämnas för adoption i Sverige varje år. De sker efter en önskan av föräldrarna.

En viktig förutsättning för att ett barn får det bra efter adoption är att adoptivföräldrarnas nätverk är positivt inställt så att barnet inte blir utstött i det nya familjesammanhanget.

Mycket små barn som adopteras har en god möjlighet att knyta an till sina adoptivföräldrar. Adoptioner av små barn har därför goda förutsättningar att fungera bra. Lite äldre barn som adopteras har varit med om separationer. Forskning har visat att det är viktigt att adoptivföräldrarna har en positiv attityd till de biologiska föräldrarna. Ett barns självbild och identitet är för alltid knuten till de biologiska föräldrarna, oavsett hur bristfälliga förhållandena i hemmet varit.

Förvaltningen ser komplikationer men anser att det är bra att alternativet adoption uppmärksammas, belyses och utreds vidare.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Motion (s): Ny inriktning behövs inom familjevården – vi måste arbeta för fler svenska adoptioner!